

MORAVĚNKA.

(Z písmi trampa.)

Větry táhnou od Sublime, po Texasu větry táhnou — Hoj, po tanci, radovánkách mladá srdce s jarem prahou.

Větry táhnou od Sublime, po cestě se dívá točí, k Bílé Hore moravský jun veze si dvě modrých očí.

Vitr trká křídly v okna, Maluzina tklivé pláče, — Hoj, tam v slou, v divém věru, junák s děvou two-step skáče.

V náruč svou jí prudce tiskne. Vinem mládí s ní se spjí — a venku už mraky černé slzami svými v okna bijí.

Tam jsem stál kdys, zvlhlé oko, srdce puklé, v pěstě ruce, na rtech kletbu nad oblasem anéne kdysi revoluce,

Která zboří trány zlaté, vyžene nám panstvo niz.... Hrozne věru, jak ti snové v žití věru náhle mizí....

Každý kámen k pomstě volal! Jak se časy rychle mění: Bílá Hora v paměť reká, slouží nám teď k vyrazení!

Bratři, juní Moravěny, poslední svůj odpor kladli, hránsky tam za Čechi pod ranami vrahů padli.

Dnes je jinak. Housle šílí, basa v to si ostě bručí, líta hohaj v tanci vlném a hezkou děvou ve náručí.

Dnes je jinak. Bída stará za mozem nám zhyla zpátky. Máme vše, co hrálo ráčí, v klíně naší nové matky.

Dnes je jinak. Za tím mozem cizák hrdo škrtí matky, my tu žijem' k vůli žití — Vzpomenem' si někdy zpátky!

Větry táhnou od Sublime, přes Texasu se dívá točí, kapky deště v okna bijí a muž kanou slzy z očí.... JIM LISTEN.

PROČ JEST NÁM ČECHO-AMERICANŮM ZA OCEÁNEM LÉPE ...

(Vyňato z řeči K. J. Hanáka z Alabamy při parádách Čechů ze staré vlasti a Čechy americkými o sokolském sletu v Praze.)

Pánové a dámy! Reč má patři rozhodujícím kruhům českého národa, zde reprezentovaného.

Vaše různé ankety a konference, které konáte hlavně proto, abyste navázali bližší styk a Čechy americkými a abyste zamezili aneb alespoň částečně obmezili vystěhovalectví — hlavně do Spojených Států — a to nestojí za kočku. Předně se uče znáti Ameriku zeměpisně, historicky a národnostně, hospodářsky a průmyslně. Až to budete znáti, pak jinak budete jednat. Prozatím nemožno jest jakéhokoliv sblížení se — ježto vy neznáte doposud naše snahy, kteréž tak odlišné jsou od snah vašich. Hleďte především, by vaše inteligentní kruhy více v nás viděly a pak svůj národ o tom uvědomovaly, a až budete znáti, pak, milí pánové, přestanete se starati o zamezení vystěhovalectví do Spojených Států.

Ten, kdo dnes brojí proti vystěhování se do Unie, věru buď sobem sluje, neb moc málo ví o praktickém životě, moc málo inteligence v sobě ukazuje a to z příčin následujících:

My ve Spojených Státech máme se lépe než vy zde, a to proto, že žijeme život prostý a pravdivý. Neznáme kast, netřídíme se ani dle vznešenosti, ani dle peněz, ani dle rozumu. Jsme pravými demokraty! Nechtíme se žádné práce. Jsme sice drsní, leč upřímní. Neznáme lichotit, nýbrž pravdu mluvíme, být i ranila. Láme, kravaty, manšety jsme odložili a s těmito vaškou skromnost. Neřídíme se pořádkem "devatera fenesel, desátá žebrota", nýbrž heslem "devátdesátá fenesel, stý milionář."

Do politiky málo se pouštíme, ani víme, že tato pramálo rozumě. ani víme, že naši politickou nevyzpytlostí spíše hrochom, hlavně sobě, ukolíli nežli prospěli. To zřídme na české politice ve staré vlasti. Volíme své zástupce do zákonodárn. ne sraz, že našimi

krajany jsou neb stejného s námi náboženského přesvědčení neb politického smýšlení, nýbrž proto, že o nich víme, že jsou to muži poctiví ve všem. Nemáme mezi sebou tolik tučtých stran, straníček a táborů a nepotíráme jedna druhou. Nepohodlné naše včede bez sensace a křiku sesadíme. Nikam se nederem a nebažíme, abychom jiným kaprálovali. Naučili jsme se od jiných ctiti sebe a svoji práci. Naučili jsme se ctiti naše ženy a dítky. Naučili jsme se poznávat i uznávat ženy duševně vyspělé. Uznáváme stejná práva, stejné výhody, stejné nároky žen. Poznali jsme, že náboženství nenaučí mravnosti, nýbrž že mravnost k náboženství vede. Nevěříme v dogma, věříme jen v to, co chápeme a v to, o čem víme, že lidstvu prospívá. Špatnosti odsuzujeme stejně u cizího jako u bratra. Učíme se a to rádi mnohem od jinonárodovců. Nestydíme se za to, co neumíme, ale stydéli bychom se něco uměti a nechítit to konati. Naším cílem nejsou "jen peníze", naším cílem jest pracovat a dobře žiti. Nevěříme ihned každému proroku, který by nás hleděl svým učením spasit. Věříme si více praktického života, aniž bychom opovrhovali teorií. Čteme hodně a čteme proto, ne abychom si čas čtením ubíli, nýbrž abychom se učili býti moudřími. Naši životní sílu a energii neutápíme v kavárnách a hostincích. Nelitujeme ani peněz za knihy ani za časopisy vydaných. Nelitujeme peněz, jež poskytneme svým dětem na vzdělání. Učíme své dítky, aby se vzdělávaly a pracovaly. Nenutíme nikoho, ani dítky, aby konaly a uznávaly to, co nám dobré se zdá. Dýcháme volně, mluvíme volně, konáme volně vše bez frází, bez ostychu, leč způsobilně. Třídíme se též mezi sebou, leč jen ve dva tábory, a síce na "sprostáky - hrubce" a na "slušné a způsobilé."

Idealismus změnili jsme v praktičnost. — Nu, a jak můžete zameziti neb obmeziti vystěhovalectví? —

Napravte vaši skrachovanou, ubohou a škodnou politiku. Buďte pravými demokraty a volte si za předáky muže z jádra národa, nehleďte na kabát, na osobní přesvědčení a tituly, hleďte na poctivost. Nezakládejte nových zbytečných spolků, ale zeclujte různé strany v mohutné tábory a učte se od vašich nepřátel spravovati se heslem "viribus unitis" (spojenými silami). Nečitujte všude a zbytečně Havlíčka, Palackého, Tyla a j., ale pracujte a pracujte vytrvale a energieky v nové formě, v novém čase, o nové snahy. Starým věnujte úctyhodnou vzpomínku, mladým a budoucím svou sílu, energii a práci. Neutápějte svou životní sílu a energii v kavárnách a hostincích a nepěstujte hospodské politiky. Neotravujte se nadpřilísným kouřením, slábnete při tom tělesně i duševně. Mrzáci nemožou niého! Proveďte rozluku státu od církve, ať se vzájemně nepodporují a ať vás vzájemně nehubí. Mluvte méně a více konejte, mluvte prostěji, upřímněji a způsobilěji. Neignorujte žen — bez těchto niého nečítate, nejde a nepájde to — žena má a musí bráti ve všem podíl. Proveďte rozlukou manželskou, ať hodná žena s hodným mužem žije, ať žena darebná není mužem řádného! Náboženství budíž vše soukromou, leč každému posvátnou. Budíž toto že škol odstraněno a soukromě vyučováno. Budíž zakázáno směnňovati. Přestaníž vaše "protektor" ta národ hubí a jednotlivec nad množstvím vyznamenává, což jest nelidské a nedůstojné. Proveďte rozparcelování pozemků, t. j. velkostatků, tak aby maloroľník mohl sobě pomoci, by selský rod při půdě a hroudě byl udržován. Přítře se jen na "mravně - způsobilé" a "nemravně - nezpůsobilé." S padlými mějte soustrasť a pomozte jim, hrdopřiským podrazte ushy. Nepomlouvajte se vespolek, to vás zabíjí včude....

Domozte se alespoň jedně třetinu té svobody, kterou se my v Americe honosíme a lid nejen, že se nepostěhuje z Čech do Ameriky ale mnohý americký Čech pospíší pak zpět do své staré vlasti. Nuže, proč tedy brojíte proti vystěhovalectví? Bohat do Ameriky

nejede nikdo, inteligentů jen málo, jede tam jen samý chudý lid. Co vám chudý lid pomůže v Čechách, na Moravě i ve Slezku? Nic, zhola nic! Ani peníze ani národnostní prac. Živofel tento lid nemá pochopení pro vše ideálnější. Lid tento, na kterýž nemůžete nikdy s ničím počítati, jest vám zde jen ku škodě, je vám jen břemenem. Nechte tedy tento lid odejeti do Ameriky. Amerika již milionům lidí uštědřila dobrý domov a ještě ho má pro

možno snadno koupiti a zaprodati. Pošlete vaškou svou chudinu do Ameriky a zajisté ti, kteříž budou chtít pracovati, brzy samostatnosti se dodělají. Pak budou ku prospěchu i vám ve staré vlasti i nám v Americe.

Čtíte více o Americe, zajímejte se více o ni i o nás. Vaše časopisy ať vám přinášejí místo sensationěly nesmyslů, zprávy, z kterých můžete prakticky těžiti. Budíž vám Amerika druhou, sesterkou vlastní, vžlyt ona jest naše milá

Má rada zní: Kdo chceš do Ameriky, rozmysli sobě dobře, co podnikáš. Nejed se nikým zlákat ani zradit od svého předsevzetí. Né každý se v Americe brzy a dobře uchytí. Budíž každému heslem, jež po celé širě Americe se ozývá: "Zpět ke hroudě!" Amerika jest bohatá proto, že má bohaté roľnictvo. Nuže i vy, noví vystěhovalci, chápejte se pluhu a motyky. Brzy uvyknete tomuto prostému českému životu a zamilujete si ty americké prerie a ty krásné lesy. Tisíce amerických dělníků přehá ročně z velkoměst na farmy a jsou šťastni. Americký farmář jest neodvialým, svým pánem. Tisíce našich lidí bez centu počali farměfit a tisíce těchto lidí mají dnes své farmy. Jak možno v Americe počít farměfit bez peněz, to vám povíme až u nás v Americe. Neamíte se štítit býti čeledný a dělníky — toť počátek skoro každého vystěhovalce. Léta přebají, stáří se blíží — v to várnách ve velkoměstech hyne mládí, kazí se zdraví, mrzáci se rodí a robí!! Farmář má svůj domov, má se kam uchýlití, má kde své staré kosti složití. Nuže, budíž heslem vystěhovalectva: — "Zpět ku hroudě!"

Obchodní spojení české Evropy s českou Amerikou budíž ponecháno na starost jednotlivcům, kteříž mají zájem o obchod. V obchodě musí každý rozhodnouti sám o své ujmě, dle svého rozumu. Obchodník, kterýž se mni včnovatí obchodu avčtovému, nemůže a nemá se spokojovati a spolčhati na instrukce soukromých spolků. Co a jak má konati, to musí jeho důvtip sám naznačiti. Česká průmyslnictvo mělo by si zaříditi v některých veleměstech amerických vzorková skladiště, podobná muzeím, všech domácích výrobků. Tato musa musela by býti spravována sehopnými silami Čecho - Američany. Režie nebyla by ovšem malá, úspěch by byl však obrovský. Vláda pak by musela podniky ty podporovati. Nebudíž ani jediného města ani jedině dělníky v Čechách, na Moravě a ve Slezku, kde by nebyl šten aspoň jeden čecho-americký časopis. Nemužte své dítky učení se zbytečných jazyků, jako ruštiny, franciny neb latiny, nýbrž učte je řeči anglické a německé. Budoucnost budíž a platíž české Evropě — v české Americe. Vžlyt Evrope a máme težiti jeden od druhého. Postačime sobě úplně. Prýe a idealem — buďte praktiční, neb jen "v práci a včdění jest lidstva spasení!"

ZPRÁVA SVAZU SVOBODOMYSLNÝCH, ČESKÉ VOLNÉ MYŠLENKY V AMERICĚ ZA SRPEN 1912. O Machara se dáte přihlásili: Hlavní řád Č. S. B. P. J. v N. Y.; D. A. Sokol v New Yorku; Velkofád státu Michigan, Č. S. P. P. v Detroit; řád Bratři ku předu, 85, New Bedford, Mass.; řád Vzb. Sk. Duchá, 134, Č. S. P. S. v Le Grand, Ia.; řád Lech, 160, Č. S. P. S. v Belaire, O.; Čes. Soc. Sekce v So. Omaze; Čes. Soc. Sekce v Omaze; Čes. Soc. Sekce v Buffalo, N. Y.; Slov. Soc. Sekce v Trenton, N. J.; M. S. v Little Ferry; M. S. v Newarku; J. A. Komenický, 32; J. T. v Buffalo; S. Sp. v East St. Louis. Přiel však tento dopis: Přátelē!

Neodkladně literární práce nutí mě odložit svůj příjezd k Vám na dobu pozdější. Myslím, že sklonkem roku 1914 či začátkem 1915 budu mezi příjti. Zachovejte mi, prosím, své účastenství pro ten čas. V letošním podzimku pojedje za účelem studii do Ameriky můj přítel, spisovatel profesor dr. K. Veleminský. Užíjte té příležitosti a dejte si vyprávět od něho o všech poměrech našeho národa, literárních i politických, dejte si vyprávět o Tolstém, jehož hostem Veleminský byl a ukažte mu na vzájem, co je osoruhodného u Vás. Svě školy, svou práci, svou svobodu. S pozdravem všem!

Váš J. S. Machar. Zároveň k líbato dopisem došel dopis od prof. dra. K. Veleminského, v němž píše, že má začá-

dáno u ministerstva o dovolenou a jak jí dostane, že přijede do Ameriky. Prof. Veleminský chce v Americe studovati veřejné školství a co by bylo dobrého na amerických školách upotřebí se v našem školství v Čechách. Jakmile dostaneme oznámení od dra. Veleminského, že jede do Ameriky, napíšeme o tom spolkům, jež se přihlásily o Machara a mohou v tomto roce uspořádati přednášky prof. Veleminského. Ovšem záleží na nich samých. Dále oznamujeme přihlášeným spolkům, že jejich přihlášky o Machara uschováváme až do příjezdu Macharova a že těmi dopisy mají přednášky zaručeny. Machar tedy letos nepřijede. Přielo nám to téměř vhod. Ku konci roku 1914 a na začátku 1915 předléhá Volné Myšlenky česko americké veliká a zodpovědná práce — přípravu Ameriky na pětileté výročí upálení Mistra Jana Husí. Nyní ta práce bude daleko lehčí, neb v ní bude pomáhati básník Machar, pracovník nad jiné dokonalý, a po vykonané práci pojedje a výpravou Svazu, ve středu všech těch, kteří budou chtít tam za mořem žít památná místa Husem, s těmi všemi pojedje na světový kongres Volné Myšlenky v Praze v roce 1915.

Prof. Dr. K. Veleminský dostal dovolenou a přijede do Ameriky ke konci t. m.

Na milioncentový tiskový fond Volné Myšlenky na vydávání knih posledně kvitováno 10508 centů. Dále přispěly: Unie 757, řady Z. C. B. J. 636, řady Č. S. P. S. 463, sbory J. Č. D. 432, sbory Sokolské 190, rozličné spolky 400, jednotlivci 150. Na vydávání knih přielo celkem 13,536 centů. Podrobné kvitování jest ve "Věku Rozumu".

Za Svaz Svobodomyslných, českou Volnou Myšlenku v Americe, A. R. Zicha, předseda, J. J. Kárník, taj., 546 East 86. Street, New York, N. Y.

Nejdrahocennějším pokladem lidské bytos je zajisté DOBRÝ ZRAK. F. sorujete-li, že vaše oči se kalí a váš rak že slábne, neodkládejte a nechte svůj zrak prozkoumati u zkušeného optika. Nejlepší zárukou o úplném uspokojení při přispůsobení bředí jest vyřázení se sta a sta krajanů, kteří v oboru tom pomoci hledali. Graduoval jsem jednu z nejlepších škol a mimo to mám státní povolení. A. CECHA, český optik a zlatník, 1248 Jižní 13. ul., Omaha, Neb.

Louis Berka právník a spolehlivý rádce ve všech právních záležitostech a zástupce při soudech. — Obratve se na něho s důvěrou. 48-tř Úřadovna: 964 Omaha Nat'l Bank, 17. a Farnam. Tel. Douglas 7497.

C. H. Kubát, právník a veřejný notář. V oboru avém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů. 403 Barker Block. 15. a Farnam, Tel. Doug. 6867. Omaha, Neb.

Adolf A. Tenopír, český právník. Úřadovna č. 1325, roh 14. a William ulice. Omaha, Neb. Tel. Doug. 8397. Veřejný notář.

JULIUS J. ŽITNÍK. Tel. Doug. 5737. 1318 William ulice. Největší výběr majetků v české čtvrti v Omaha. Zároveň veliký výběr farem v Nebrasc. Kdo chce koupit neb prodāt majetek kdekoli, přitulať se co nejdříve. V úřadovně večer od 7 do 9 hodin. 317

JOS. T. VOTAVA, právník. Krajanům včty ochotně poslouží. Jest ve spojení s A. W. Jeffers-on. Úřadovna: 942 Omaha National Bank Bldg. Telefon: Douglas 811. Omaha — Nebraska.

Chlubte se, jestli máte něco, čím Vy se chlubití můžete My se chlubíme oznamováním a výsledky a chlubíme se jenom - - - FAKTY: Od 1. ledna 1912 v "Pokroku Západu" bylo uveřejněno: 15,658 palců placených oznámek (display) 6,247 řádek čítaecích oznámek (locals) 26,172 placených slov v "Malem oznamovateli". Skvělý tento výsledek jest nejlepším důkazem, jaké oblibě se těší "Pokrok Západu" u svých čtenářů a zároveň jak dobrý investment skytá oznamovateli. Čtenáři naši mají plnou důvěru v list, souhlasí se směrem, jakým se stále běje a poznávají, že jsme vždy a ve všem napřed Čechy, než čím jiným. A tu není divu, že "Pokrok Západu" jest plně pročitán stále vzrůstajícím počtem předplatitelů a mimo to i značným počtem jich sousedů, jež si "Pokrok Západu" rádi vypůjčují. Z uvedených důvodů nemožou jiné české listy soutěžit s "Pokrokiem Západu" na západě. Toto jsou fakta, jež prostě dokazují, že se vyplácí OZNAMOVATI v "Pokroku Západu"

miliony. Statistice vašeho lidu pomohlo si a dodnes si pomáhá u nás tam za oceánem a ještě dlouhá léta si bude pomáhati. Chudák do Ameriky přišedš v devadesáté se sta případů již v několika letech se stane neodvialým, zámožným, ano i bohatým, ba i kapitalistou.

Chudák ten pak přispívá k mohutnění české větve v Americe, na kterou přes vsy ve staré vlasti a chloubej pohližte a přejete jí, by mohutněla. Čím mohutnějí tato česká větev americká bude, tím mocnějí v ní budete míti podporu. Nechte ty chudé a bídné vystěhovatí se k nám, u nás se z nich stanou praví lidé žijící a neživící. Ubuďte vám zde chudiny, bídy a slabochů. Budete snad po- stejm slabší, ale jádrem zdravějí, bude váš méně pracovníků, bojovníků, za to ale dobrých a lépe se bájuje s lidem vyspělým a uvědomělým než se slabochy, kteří

vlast a my přece jsme bratry vašimi. Přijed občas někdo z vás k nám do Ameriky na několik měsíců a uče se žiti s námi, poznejte život náš osobně, jen, prosím, nejeďte k nám, abyste nás učili býti moudřími. Vydějte k nám do Ameriky vaše syny, vyučené řemeslníky neb roľníky, by poznali řemesla a práce americké, nabyli u nás práce americké a vrátíce se pak zpět, aby uplatňovali nabyté u nás vědomosti zde u vás v Čechách, na Moravě a ve Slezku. Hlavně zeměděleci by měli vyslati své syny na několikaletý "vaunder" do Ameriky, by se podívali, jak u nás roste chleb na farmách. Vy pak parvete si občas k vám americké Čechy, by řemeslníci řemeslníku, dělník dělníku a roľník roľníku pověděl, jak on v Americe pracuje a žije. Informujte se lépe o Americe a všece o všem, co vystěhovalce může zajímati a pak udělte mu rady.